

Agnus Krol

Kada bi Hemingvej pisao programskim jezikom

Književnost sam voleo pre nego što sam otkucao ijednu liniju koda. Sada intenzivno pišem *JavaScript* i radim na knjizi o njemu.

Šta je to u vezi sa ovim programskim jezikom što privlači toliko poklonika lepe reči? Imam nekoliko polovičnih teorija koje se odnose na izražajne mogućnosti ograničene sintakse, ali o tome drugi put. Sada se pitam, šta je sa velikim piscima? Šta bi oni uradili sa *JavaScriptom*? Kao dugogodišnji ljubitelj Hemingveja, prvi ću pretpostaviti da bi on verovatno mrzeo programiranje (i programere). Ali mislim da bi usred opšteg prezira postojalo posebno mesto u njegovom srcu za *JavaScript* – ipak je to samo još jedan jezik, zar ne? Pusta, zavaravajuće ravna površina od jezika, koja maskira sadržaj i dramu koji se kriju ispod.

Skoro sam sanjao da sam pitao Hemingveja i trojicu drugih književnih veličina da napišu nešto u *JavaScriptu* za mene. Konkretno, funkciju Fibonačijevog niza određene dužine. Svaki je autor, prirodno, odlučio da problem reši na drugačiji način. Svi su uradili odličan posao, i koliko mogu da primetim, svaki njihov kod radi – iznenađujuće, čak i onaj Bretonov.

Ernest Hemingvej

```
function fibonacci(size) {  
  var first = 0, second = 1, next, count = 2, result = [first, second];  
  if(size < 2)  
    return "the request was made but it was not good"  
  while(count++ < size) {  
    next = first + second;  
    first = second;  
    second = next;  
    result.push(next);  
  }  
  return result;  
}
```

Bez iznenađenja. Kod sveden na osnove, bez ijedne potrošene reči ili varijable. Nije naročito elegantno; možda je malo i sitničavo – ali to je lepota Hemingvejevog pisma. Nema potrebe za razvijenom logikom ili mudrijaškim varijablama. Jasno je, čisto i radi ono što treba da radi – ništa više.

Hemingvej nije rado trpeo budale. Ako mu zatražite niz sa više od dva broja samo će vas ignorisati. „Umoran sam, i ovo pitanje je idiotsko“.

Vilijem Šekspir

```
function theSeriesOfFIBONACCI(theSize) {
  //a CALCULATION in two acts.
  //employ'ng the humourous logick of JAVA-SCRIPTE

  //Dramatis Personae
  var theResult; //an ARRAY to contain THE NUMBERS
  var theCounter; //a NUMBER, serv'nt to the FOR LOOP

  //ACT I: in which a ZERO is added for INITIATION

  //[ENTER: theResult]

  //Upon the noble list bestow a zero
  var theResult = [0];

  //ACT II: a LOOP in which the final TWO NUMBERS are QUEREED and SUMM'D

  //[ENTER: theCounter]

  //Commence at one and venture o'er the numbers
  for (theCounter = 1; theCounter < theSize; theCounter++) {
    //By divination set adjoining members
    theResult[theCounter] = (theResult[theCounter-1]||1) +
                             theResult[Math.max(0, theCounter-2)];
  }

  //'Tis done, and here's the answer.
  return theResult;

  //[Exuent]
}
```

Možda Bard ovde postaje i previše rečit, ali takvog ga i volimo. Primetite kako su komentari (osim naslova i scenskih uputstava) pisani u jambskom pentametri. U svojim predstavama, Šekspir je dramatičnost naglašavao odstupanjem od strogog jambskog pentametra – negde bi ubacio dodatni slog, negde akcenat. Čini se kao da iste trikove koristi i u programiranju. Samo napred, Vile.

Andre Breton

```
function Colette(umbrella) {  
  var staircase = 0, galleons = 0, brigantines = 1, armada = [galleons,  
                                                              brigantines], bassoon;  
  Array.prototype.embrace = [].push;  
  
  while(2 + staircase++ < umbrella) {  
    bassoon = galleons + brigantines;  
    armada.embrace(brigantines = (galleons = brigantines, bassoon));  
  }  
  
  return armada;  
}
```

Kao osnivač nadrealističkog pokreta, Breton je verovao da su snovi zanimljiviji od stvarnosti, i da kao takve treba da ih držimo za osnovu naših kreativnih radinosti. Imenice su ovde birane u skladu sa tim načelom. Lako je napadati Bretona, ali njegovo delo je lepo ostarilo; ono je nepromenljivo, srdačno i lepo; nesvesno odmotavanje unutrašnje imažerije, sklopljene u njegovom svesnom izražavanju.

Bretonovo programersko rešenje je podvučeno prepoznatljivo elegantnom logikom. On koristi operator zarez kako bi istovremeno prebacivao elemente između galija, jedrilica i fagota. Šešir dole, Andre!

Čarl Dikens

```
function mrFibbowicksNumbers(enormity) {
  var assortment = [0,1,1], tally = 3, artfulRatio = 1.61803;

  while(tally++ < enormity) {
    //here is an exceedingly clever device
    assortment.push(Math.round(assortment[tally-2] * artfulRatio));
  }

  //should there be an overabundance of elements, a remedy need be applied
  return assortment.slice(0, enormity);
}
```

Nisam ljubitelj Dikensa. U većini se slažem sa osuđujućim mišljenjem Henrija Džejmsa:

„Ako bismo se odvažili da damo ocenu njegovog literarnog karaktera, onda bismo ga mogli nazvati najvećim od površnih pisaca. Svesni smo da ga ova definicija ograničava na inferiorni rang departmana pisma, ali prihvatamo ovakvu posledicu našeg predloga. Po našem mišljenju, staviti g. Dikensa u red velikih pisaca bila bi uvreda prema čovečanstvu. Jer, ponovimo ono što smo već nagovestili, on nije stvorio ništa do forme. Ni u čemu nije doprineo našem razumevanju ljudskog karaktera“

– Henri Džejms o Čarlsu Dikensu, u prikazu *Našeg zajedničkog prijatelja*, „The Nation“, 21. decembar, 1865.

„Bozova“ površnost potvrđena je njegovim Fibonačijevim nizom. Vidimo nekoliko relativno uzbudljivih linija, ali i potpuni nedostatak substance i razumevanja u njegovom srcu. Dikens ne uspeva da ceni tihu filozofiju Fibonačijevog niza, i umesto toga se odlučuje za puko razbijanje problema uz pomoć multiplikacije. Uzdah.

ZAVRŠNE MISLI

Bilo da je u pitanju [Krofordovo](#) zaštitničko belance ili suvi i uskoumni časovi informatike, doktrina i dogma su neprijatelji dobrog *JavaScripta*. Neki programeri vole pravilnike i [boilerplejtove](#) – zbog njih (*uprkos* njima) imamo Javu. Radosti *JavaScripta* su ušuškane u njegovom manjku rigidnosti i neograničenim mogućnostima koje nudi. Prirodni jezici imaju identične osobine. Najbolji pisci i najbolji *JavaScript* programeri su opsednuti jezikom, oni ga istražuju i eksperimentišu njima svakog dana i, čineći to, razvijaju sopstveni stil, sopstvene idiome i sopstveni izraz.

To je to. Nadam se da ste uživali. Uglavnom su koještarije.

Sa engleskog preveo: Miloš Jocić